

Mánudaginn 22. marz 1971.

Nr. 225/1970. **Soffía Þorkelsdóttir**

(Þorvaldur Þórarinnsson hrl.)

gegn

Ólafi Sigurðssyni

Þorvaldur Lúðvíksson hrl.).

Dó m e n d u r:

hæstaréttardómarmennir Einar Arnalds, Benedikt Sigurjónsson, Gizur Bergsteinsson og Logi Einarsson og prófessor Ármann Snævarr.

Skiptamál. Hjónaskilnaður.

Dómur Hæstaréttar.

Arnar G. Hinriksson, fulltrúi bæjarfógetans í Keflavík, hefur kveðið upp hinn áfrýjaða úrskurð.

Áfrýjandi hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 28. desember 1970 og gert þær dómkröfur, að hinn áfrýjaði úrskurður verði úr gildi felldur, honum dæmd sýkna og stefnda dæmt að greiða honum málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst þess, að úrskurðurinn verði staðfestur og áfrýjanda verði dæmt að greiða honum málskostnað fyrir Hæstarétti.

Skjöl máls þessa bera það með sér, að fullnaðarskipti á eignum aðilja vegna hjónaskilnaðar þeirra hafi eigi farið fram. Uppskrift á eignum þeirra verður að skoða sem upphaf opinberra skipta á búi þeirra. Ákvörðun um uppskrift á vörubirgðum hannyrðaverzlunarinnar Álftá felur eigi í sér dóm um, hvort sú verzlun er eign annars aðilja eða beggja. Úrlausn þess atriðis ber undir síðari úrskurð skiptadóms, ef ágreiningur verður.

Samkvæmt því, sem nú var rakið, ber að staðfesta hinn áfrýjaða úrskurð.

Rétt er, að málskostnaður falli niður fyrir Hæstarétti.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði úrskurður á að vera óraskaður.

Málkostnaður fyrir Hæstarétti fellur niður.

Úrskurður skiptadóms Keflavíkur 19. desember 1970.

Með bréfi, dags. 25. nóvember 1970, óskaði Þorvaldur Lúðvíksson hæstaréttarlögmaður f. h. Ólafs Sigurðssonar eftir því, að uppskrift færi fram á eignum félagsbús þeirra hjónanna Soffíu Þorkelsdóttur, en þau bjuggu að Ásabraut 10 hér í bæ. Bæjarfógetinn í Keflavík gaf þann 27. nóvember 1969 út leyfisbréf til skilnaðar að borði og sæng.

Í leyfisbréfinu var bókað svofellt samkomulag þeirra um skiptingu eigna og þær taldar upp þannig: Fasteignin Ásabraut 10 hér í bæ, Trabant bifreið, árgerð 1967, og venjulegt innbú.

Samkomulag er um skiptingu innbúsins og enn fremur að húseignin og bifreiðin skuli vera áfram í óskiptri sameign þeirra hjóna í eitt ár.

Eiginmaðurinn óskaði eftir uppskriftinni, þar eð hann taldi, að skipting félagsbúsins hefði alls ekki átt sér stað.

Uppskrift þessi hófst fimmtudaginn 26. nóvember s.l. Fór þá fram uppskrift og virðing á eignum félagsbúsins, þ. e. innbúi, fasteign og bifreið. Uppskrift á vörulager verzlunarinnar Álfhá var frestað til laugardagsins 5. desember kl. 10 f. h.

Er uppskrift þessi átti fram að fara, var komið að dyrum verzlunarinnar læstum og engan að finna, er lyklavöld hafði að húsinu. Féllst lögmaður Ólafs þá á að fresta uppskriftinni til mánudagsins 7. desember s.l. kl. 10 f. h.

Skiptaráðandi kom boðum til Soffíu um fyrirhugaða uppskrift með símtali við dóttur þeirra hjóna, Gunnhildi, sem býr á Ásabraut 10. Er uppskriftin skyldi nú fara fram, var enn komið að dyrum verzlunarinnar læstum og engan að finna með lyklavöld að húsinu.

Eftir kröfu lögmanns eiginmannsins lét skiptaráðandi nú innsigla dyr verzlunarinnar og vörulagersins, til að unnt væri að ganga að vörulagernum ósnortnum, er til kæmi.

Við fyrstu uppskriftargerðina var bókuð svofelld yfirlýsing eftir hjónunum:

„Hjónin upplýsa, að skipting félagsbús þeirra hafi ekki átt sér stað“. Bæði hjónin rituðu nafn sitt undir þessa bókun.

Fimmtudaginn 10. desember skyldi uppskriftinni haldið áfram.

Var þá mættur f. h. eiginkonunnar Þorvaldur Þórarinnsson hæstaréttarlögmaður, og gerði hann þá kröfu, að synjað yrði um framgang uppskriftarinnar, og óskaði jafnframt eftir því, að umbjóðanda sínum yrðu veitt umráð verzlunarinnar þegar í stað.

Samkomulag varð um að fresta málinu til greinargerðar til mánudagsins 14. desember s.l. Fór síðan fram munnlegur málflutningur í málinu eftir hádegi þess dags, og var málið að málflutningi loknum tekið til úrskurðar.

Eiginmaðurinn reisti kröfu sína á því, að skipti á félagsbúi þeirra hjónanna hefði ekki farið fram, eins og fram hefði komið í yfirlýsingu þeirra hér í réttinum þann 26. f. m. Enn fremur á því, að í skilnaðarleyfinu sé engu orði minnzt á eina aðaleign félagsbúsins, verzlunina Álftá. Þó svo að kveðið sé á í lögum, að skilnaðarleyfi megi eigi gefa út, fyrr en búskiptum sé lokið, geti það þó ei komið í veg fyrir, að skiptum verði fram komið, enda þótt skilnaðarleyfi hafi verið gefið út áður. Augljóst sé, að skiptaráðandi geti eigi framkvæmt skipti á félagsbúinu, nema allar eigur þess verði skrifaðar upp og virtar.

Eiginkonan reisir kröfur sínar á því, að við skilnað að borði og sæng þeirra hjóna hafi samkomulag um skiptingu eigna verið komið á og að án samkomulags hafi ekki verið unnt að gefa út leyfisbréf til skilnaðar að borði og sæng. Ekki sé í skilnaðarsáttmálanum neitt minnzt á verzlunina Álftá, sem hún kveðst ávallt hafa rekið ein, en í samvinnu við systur sína. Eiginmaðurinn hafi ekki ætlað sér að hafa nein afskipti af rekstri verzlunarinnar, eftir að þau skildu að borði og sæng, og að hún hafi eftir skilnaðinn birgt verzlunina að vörum og stundað þar viðskipti á eigin ábyrgð, þar til dyr verzlunarinnar voru innsiglaðar þann 7. þ. m. að henni óboðaðri og engum fyrir hennar hönd, þannig að við mætti koma vörnum.

Sjálf kveðst eiginkonan vera ólögfróð, en hún taldi hagsmunum sínum borgið í fyrsta þinghaldi þessa máls, er hún sá leyfisbréfið til skilnaðar að borði og sæng, og taldi ekki óeðlilegt, að uppskrift færi fram á innbúinu til að telja það endanlega sundur samkvæmt samkomulaginu frá 27. nóvember s.l. Orðalagið: „Hjónin upplýsa, að skipting félagsbúsins hafi ekki átt sér stað“, hafi einungis táknað þá staðreynd, að þau hefðu ekki hvort um sig tekið endanlega í sína vörzlu sinn eignarhluta af innbúi.

Hins vegar sé ranglega talað um hlut búsins í vörulager verzlunarinnar Álftá og að það hafi aldrei verið ætlun hennar og

eiginmannsins, að hann ætti nokkra aðild að verzlun hennar eftir 27. nóvember 1969.

Auk þess sé gersamlega þýðingarlaust að skrifa upp vörulager verzlunarinnar nú, því að þar sé fyrst og fremst um að ræða það, sem hún hafi sjálf keypt eftir 27. nóvember 1969.

Báðir aðiljar kröfðust málskostnaðar úr hendi hins.

Fjármál þeirra hjóna fara eftir III. kafla laga nr. 20/1923. Samkvæmt 2. mgr. 18. gr. fyrrnefndra laga getur hvort hjóna um sig, eftir að þau eru skilin að borði og sæng, krafizt helmings af hreinni hjúskapareign beggja.

Engan kaupmála hafa hjónin gert.

Greinilegt er af leyfisbréfi til skilnaðar að borði og sæng þeirra hjóna, útgefnu 27. nóvember 1969, að engin ákvörðun hefur verið tekin vegna verzlunarinnar Álftá, sem er skráð eign eiginkonunnar, og að skiptum með þeim hjónum sé því ekki lokið. Enginn skiptasamningur var lagður fram, er þau hjónin skildu að borði og sæng.

Ekki verður fallizt á þá skoðun eiginkonunnar, að samkomulag hafi orðið með þeim hjónum um skiptingu á verzluninni Álftá, og ber hún hallann á þeim sönnunarskorti, að samkomulag hafi orðið um skiptingu á verzluninni, enda var vörulager verzlunarinnar talinn til eigna félagsbúsins við uppskriftina þann 26. nóvember s.l. Rétt er að vekja athygli á því, að eiginkonan var boðuð til uppskriftarinnar bæði 5. desember s.l. og 7. desember.

Samkvæmt framanskráðu þykir nauðsyn vera á því, að hin umbeðna uppskrift verði látin fram ganga, til þess að búskiptum verði fram komið.

Rétt þykir, að málskostnaður verði látinn niður falla.

Ályktarorð:

Uppskrift og virðing á vörulager verzlunarinnar Álftá, Ásabraut 10, skal fram fara.

Málskostnaður falli niður.